



ארגון משפחות נרצחים ונרצחות ע"ר 580482750

10 מאי, 2014

לכבוד

יו"ר הוועדת לזכויות הילד

חה"כ אורלי לוי-אבקסיס

הנדון: עמדת ארגון משפחות נרצחים ונרצחות בנושא אלימות בני נוער - התמודדות וטיפול המשטרה

משנה לשנה גוברות תופעות האלימות והסכינאות ברחבי מדינתנו כנגד אזרחים חפים מפשע. מיום ליום אנו נחשפים ומזדעזעים לקרוא, לשמוע ולראות, כי עוד נער נדקר למוות במהלך קטטה, עוד גבר רצח את אישתו, עוד אדם נרצח ללא סיבה בחוף הים/ברחוב/בחניה/במועדון וכו'..

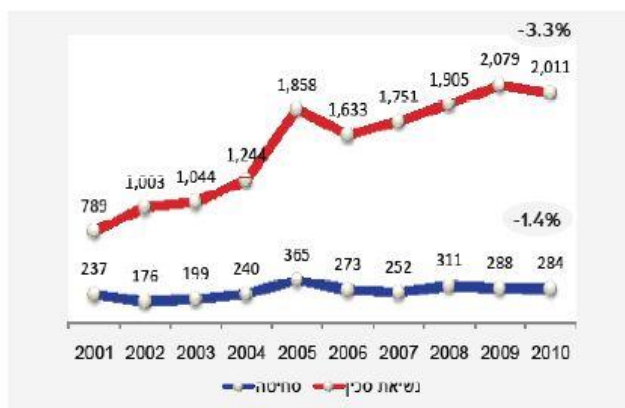
על המשטרה לאכוף את החוק האוסר החזקת סכין שלא כדין ועל בתי המשפט להעניש בחומרה. אין ספק שאדם היוצא לרחוב ונושא כלי משחית בגופו, מתכוון להשתמש בו לביצוע מעשה פלילי שתוצאותיו חמורות ביותר! רק אכיפה אפקטיבית ונחושה של החוק עשויה להביא לכך שכל אותם גורמים חסרי מצפון ומחשבה שאינם לוקחים שום אחריות למעשיהם, יחשבו פעמיים לפני שהם יוצאים מהבית כשברשותם כלי משחית וגורמים בסופו של דבר לאובדן חיי אדם לשווא.

על בתי המשפט לתת עונשי מאסר משמעותיים, ארוכים יותר ולא מתפשרים על מעשי רצח "ספונטניים" כביכול המתבצעים ע"י נושאי סכינים למיניהם, המכונים לרוב "הריגה". כמו כן, אין לתת לגיטימציה לעסקאות טיעון בעבירות דקירה המסתיימות במוות, בין אם מדובר בקטין ובין אם מדובר בבגיר, ובין אם מדובר בדקירה אחת!

לחברי ארגון משפחות נרצחים ונרצחות נגיעה ישירה למקרי רצח ע"י בני נוער. הם מתקבלים בחברה באדישות. מוטלת עליהם סטיגמה בהנחה מוטעית, שכל הצדדים נושאים באותה מידה של אחריות. אולם מישהו מסוים אוחז בסכין ומבצע דקירה קטלנית. הוא בעינינו רוצח. נהוג לתרץ התנהגות אלימה של בני נוער בנסיבות קשות של חייהם, אך רוב הרוצחים הקטינים של התקופה האחרונה נחשבו לנורמטיביים וגדלו במשפחות ברמה סוציו-אקונומית ממוצעת.

אין ויכוח שרק בהפעלת אמצעים משולבים ניתן להוריד את מפלס האלימות הרצחנית. הגורמים העיקריים הם: מערכת החינוך, רשויות הרווחה ומערכת אכיפת החוק. אולם חלקם תהליכים איטיים והחברה שלנו זקוקה לטיפול נמרץ.

עברות נשיאת סכין וסחיטה בעבריינות נוער



חשיפת תיקים של נשיאת סכין בקרב בני נוער נמצאת במגמת עלייה בעשור האחרון, אך בשנה האחרונה חלה ירידה של 3.3%. בתיקי סחיטה חלה השנה ירידה של 1.4%.



ארגון משפחות נרצחים ונרצחות ע"ר 580482750

מעצר בית לא נאכף

בפברואר 2005 הארץ התעוררה לאחד ממעשי הרצח שנצרכו בתודעה כרצח סתם, רצח בלתי נתפס. צחי יעקב, בחור צעיר שכל חייו לפניו, הפנה את תשומת לבו של קטין על נפילת השטר של 100 ₪, על זה הוא שילם בחייו. התברר שהרוצח היה אמור להמצא במעצר בית על דקירה קודמת. מעצר בית לא נאכף ומעבר לזה הוא הסתובב בקניון עם סכין בידיו. אולם במשפט עמדו לו הגנות רבות: היותו קטין, דקירה אחת, העדר תכנון. השופטים כתבו כי מדובר במעשה הריגה העומד ברף העליון של קטילת חיים שאיננה רצח "אך קרובה במהותה לרצח". לא הופקו שום לקחים. גם אחד הנאשמים ברצח של אורגיל מואטי ב-6.5.12 אמור היה להיות במעצר בית על דקירה קודמת. קטינים רבים הנאשמים בהריגה "מבלים" בזמן מעצרים ואף מרצים חלק מהעונש במעון נעול ממנו הם יוצאים לחופשות ללא יידוע משפחות נרצחים. גם על החופשות של "סתם" נערים אלימים אין שום פיקוח. כך נרצחה מעין ספיר בשנת 2005 ע"י קטין בזמן חופשתו ממעון נעול בו שהה אחרי ביצוע מספר מעשי אלימות.

העדר פיקוח בזמן החופשות ולאחר השחרור

היות ורוב הקטינים לא נשפטים למאסר עולם, הם זכאים לצאת לחופשה הראשונה לאחר ריצוי רבע מתקופת המאסר. כלומר מי שנשפט ל-5-8 שנים על הריגה יוצא לחופשות כמעט מיד אחרי סיום המשפט. כך גם רוצחו של צחי יעקב החל לצאת לחופשות למרות מחאותיה של משפחת יעקב. רק התנהגותו האלימה של הרוצח עצמו גרמה להפסקה זמנית במתן חופשות.

בישראל פצצות מתקתקות משוחררות ללא פיקוח ואפשרות למנוע את בריחתם וביצוע רציחות או עבירות חמורות חוזרות. דוגמאות מובהקות: בריחתו לארגנטינה של אחד הרוצחים של נהג המונית דרק רוט, מעשה שוד שביצעו שני הרוצחים של דרק רוט בזמן חופשתם. חופשות אסירים קטינים מהוות סכנה מיוחדת לציבור, מפני שזהותם ותמונתם אינן ידועות לציבור.

העדר פיקוח בזמן החופשות ולאחר השחרור מאשפוז פסיכיאטרי

כל מה שנאמר לגבי המאסר, תקף ביתר שאת לגבי האשפוז הפסיכיאטרי אליו מגיעים רוצחים, שאינם כשירים לעמוד למשפט. גם הם יוצאים לחופשות ולאחר שחרור מאשפוז חוזרים ללא פיקוח למקום מגוריהם ומסכנים חיי משפחות הקורבנות. הרוצח, שהיה בן 17 כשרצח את הנער רז חגיגי בהרצליה ב-2007, אושפז במשך שלוש וחצי שנים עד שהבריא וחזר למשפט. במהלך אשפוזו נעשו נסיונות להוציא אותו לחופשה, שנבלמו בהתנגדותה של משפחת חגיגי. הרוצח, שכבר הפגין פרץ אלימות רצחנית בלתי צפויה, אמור היה לסכן את הציבור ואת משפחתו של הקורבן. הוא זכה להתייחסות מקלה ונדון בהסדר טיעון ל-10 שנות מאסר בחופף לשנות האשפוז. מדינות אחרות מתמודדות עם תופעות דומות. לדוגמא, בבריטניה נקטה מדיניות החמרה בענישה כלפי בני נוער מעל גיל 16. כל צעד מלווה בהשקעות תקציביות גבוהות, במחקר, בבדיקת האפקטיביות של הצעדים שננקטים. אם החברה שלנו לא תתעשת ולא תנקוט באמצעים יעילים למיגור תופעת האלימות בקרב בני נוער, המצב יחמיר. אז יגידו שוב "הכתובת היתה על הקיר".

בכבוד רב,

לרה צינמן, יו"ר ארגון משפחות נרצחים ונרצחות

רח' זאב וילנאי 14/5 חיפה 32982, 050-6562452, lara@technion.ac.il